

Posudek školitele na disertační práci

Michal Ernée

Pravěké kulturní souvrství jako archeologický pramen

Téma práce i samotný její obsah vyvolaly dvě základní okolnosti. Předně bylo a dosud stále zůstává zřejmé, že naše poznatky o pravěkých vrstvách, na jejichž vzniku se podílela činnost člověka a kterým se nepřilíší šťastně říká kulturní vrstvy, jsou velmi nedostatečné. Přitom poznání jejich vzniku, obsahu, pohybu či zániku by výrazně přispělo k řešení základních archeologických problémů, jakými jsou třeba datování archeologických objektů, zacházení s odpadem, stavební činnost na sídlištích apod. Téma si tedy přímo vyžádaly základní potřeby oboru. Obsah práce je dán samotnou činností autora, který ještě před zahájením doktorandského studia měl možnost provádět terénní výzkumy, ve kterých se zaměřil právě na pozorování a zkoumání pravěkých vrstev a souvrství. Práce Michala Ernée je tedy, kromě teoretického zázemí, opřena především o vlastní terénní činnost, zvláště o výzkum v Praze 10 – Záběhlicích. Autor měl z tohoto výzkumu k dispozici veškeré údaje, včetně jemných, často prostřednictvím terénní dokumentace jen obtížně sdělitelných nuancí. M. Ernée si tedy sice vybral pro svou disertaci krajně obtížné téma, na druhou stranu měl k dispozici unikátní soubor dat, který mu skýtal reálnou šanci daný problém řešit.

V úvodních dvou kapitolách M. Ernée poukazuje právě na neutěšený současný stav bádání. V práci je správně poukázáno na kauzální souvislost mezi nedostatkem zájmu o problém a následným nedostatkem *prozkoumaných* pravěkých kulturních vrstev, který se někdy mylně vydává za reálnou absenci kulturních vrstev na našich nalezištích. Tato pasáž představuje vítané shrnutí názorů na vznik a význam kulturních vrstev. Jde o shrnutí názorů českých resp. slovenských badatelů. Je sice pravdou, že k tématu existuje nepřehledné množství literatury a její shrnutí by představovalo samostatný a nutně náročný úkol, avšak srovnání se stavem alespoň v okolních středoevropských zemích, které mají podobné přírodní i archeologické podmínky by bylo jistě přínosem.

Třetí kapitola s názvem „*Historie a dosavadní výsledky výzkumu*“ seznamuje především s konkrétními vykopávkami, při nichž byly nějakým způsobem zachyceny a následně popsány, případně interpretovány kulturní vrstvy. Vzhledem k tomu, že každý archeologický výkop s pozitivními výsledky narazil na archeologickou vrstvu či výplň objektu, je nasnadě, že autor mohl a musel vybrat jen určité reprezentativní příklady. Na výběru 32 nalezišť autor ukazuje historii i současný stav bádání. V některých případech text jen stručně naznačuje průběh výzkumu a současný stav jeho hodnocení, což je dáno často skutečností, že výzkumy dosud nebyly publikovány. U zveřejněných výzkumů M. Ernée ukazuje na možnosti, které skýtají publikované údaje (např. Sobčice, Slatiny apod.). Poznatky z vybraných příkladů autor shrnuje a poukazuje na přednosti a slabiny současného stavu bádání o kulturních vrstvách v českých zemích a vytváří si tak východiska pro vlastní úvahy. Přehled má i jisté kouzlo nechtěného, neboť ukazuje že česká archeologie, tím, že se při zkoumání vrstev často uzavírá do sebe, objevuje mnohá již dávno poznaná fakta. Např. skutečnost, že kulturní vrstvy se dochovávají i na svazích zjistil v Tróji Schlieman již v 19. století. I některá další konstatování vypadají poněkud triviálně – např. že se kulturní vrstvy dochovávají v různých regionech, či že se dochovávají i ve velkém rozsahu apod.

Na druhou stranu je nutné zdůraznit, že M. Ernée správně rozpoznal velmi důležitý a přitom opomíjený faktor při zkoumání kulturních vrstev a sice možnost, že jejich podrobnější poznání může osvětlit i geomorfologickou podobu konkrétního pravěkého terénu. Tomuto problému věnoval samostatnou kapitolu, ve které již přechází od hodnocení publikovaných údajů a interpretací k hodnocení vlastního terénního výzkumu v Praze 9 – Miškovcích. Zde

